

Het nieuwe Martini Ziekenhuis krijgt 30 procent meer daglicht, een forse reductie van verkeerslawaaï en een opvallende kleursamenstelling.

Vervolg van pagina 1
Inge Pranger

GRONINGEN - Kunstenaar Peter Struycken stelde voor het in aanbouw zijnde Martini Ziekenhuis in Groningen het kleurenpalet samen. Samen met 30 procent meer daglicht dan gebruikelijk voor een ziekenhuis en reductie van het verkeersgeluid door een dubbele klimaatfaçade voor de gevel moet een omgeving ontstaan die 'healing' is.

"Amerikaanse onderzoeken hebben aangetoond dat een licht en kleurrijk, warm en open gebouw bijdraagt aan zo'n 'healing environment'", verklaart voorzitter J. Thiadens van de raad van bestuur. Als een goed restaurant waar aan alles is gedacht, vergelijkt hij de sfeer die het ziekenhuis moet uitsstralen. Een harmonieuze omgeving waarin zowel de patiënt tijdens moeilijke momenten, als het personeel zich zo aangenaam mogelijk voelt.

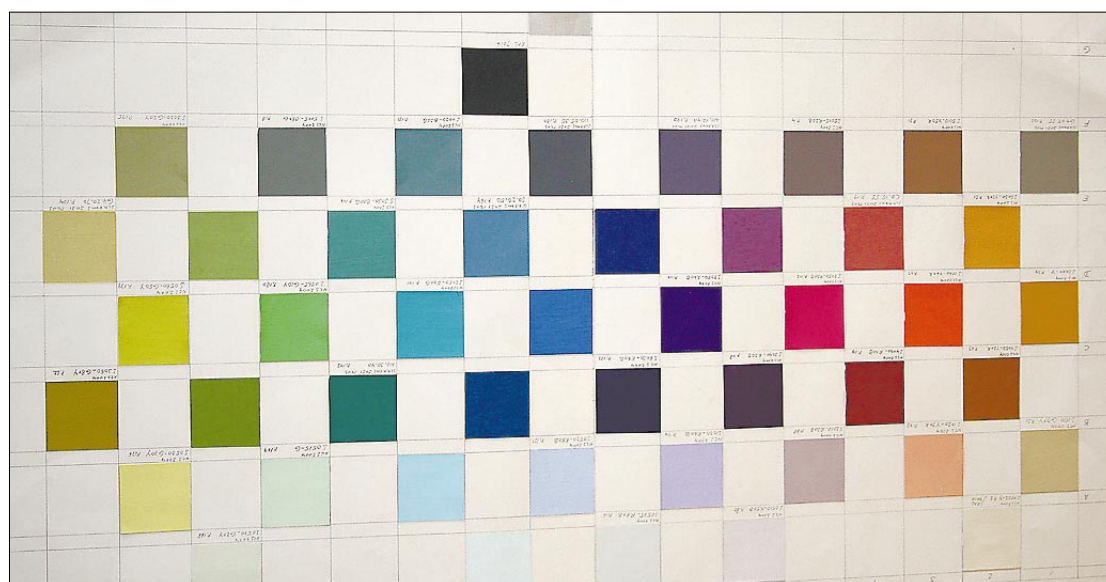
Het palet van 47 kleuren, dat Peter Struycken samenstelde, speelt hierbij een belangrijke rol, hoewel de uitspraak dat het een helende omgeving tot gevolg zal hebben hem niet een brug te ver gaat. "Ik ben al zo tevreden dat ik een manier heb gevonden een samenhangend kleurenbild in een driedimensionale ruimte te ontwerpen. Van de werking daarvan, buiten de artistieke betekenis, durf ik mij geen voorstelling te maken."

Eenheid

Het bijzondere aan de paletten van Struycken is dat de kleurencombinatie, de onderlinge visuele samenhang tussen de kleuren veel belangrijker is dan de beoordeling van de afzonderlijke kleuren. "In de bepaling van de verhouding tussen de kleuren ontstaat een gevoel van samenhang en eenheid. Dat gevoel van vanzelfsprekende samenhang ken ik alleen uit de natuur."

Anders kan Struycken de aangepaste werking ook niet verklaren.

Martini Ziekenhuis in helend kleurenpalet

Het lijkt een doodgewone verfstal. Het speciale zit hem in de natuurlijke samenhang.

"Hoe contrasterend de kleuren ook zijn, in de natuur valt er nooit een buiten de boot. Kleurencombinaties die bedacht zijn, roepen daarentegen altijd discussie op. Dat begint al bij de keuze van bloemen in een vaas die even tevoren nog in harmonie in de tuin zo bij elkaar leken te passen." Hetzelfde effect ontdekte Struycken bij toeval nadat hij in 1994 voor de nieuwbouw van het Groninger Museum van de Italiaanse architect Mendini, een palet samenstelde van veertien kleuren. "De praktijk voerde dat voor elke tentoonstelling de ruimten opnieuw werden overgeschilderd, de voorraad van niet meer te gebruiken verfpotten werd steeds groter. Daar wilde het museum van af."

Nu kan de conservator putten uit de kleuren van het palet, dat Struycken in 1999 ter ere van het

vijfjarig jubileum heeft uitgebreid tot dertig kleuren. Ze zijn oneindig te combineren omdat de stappen tussen de opeenvolgende kleuren gelijk zijn. Het gevoel van samenhang dat de combinaties oproepen, bleek in de praktijk.

Een gegeven dat ook nieuw was voor Struycken die vanaf de jaren zestig al gefascineerd is door ordenen van kleuren. Zo ontwikkelde hij computermodellen om interferentiepatronen in driedimensionale ruimten uit te kunnen rekenen, waarbij het mogelijk is voor elk willekeurig punt in die ruimte een kleurwaarde te bepalen.

Met een andere verhouding tussen de kleuren in een totaal ander palet probeerde Struycken het opnieuw uit bij het Centraal Museum in Utrecht waar hij de kleurgeving voor een opstelling van Rietveld-

meubelen verzorgde. Daar bleek hetzelfde effect.

Grijs beton

Voor het Martini Ziekenhuis is hij uitgegaan van de gebruikte bouwkundige materialen. Het grijs van het beton, het bruine hout van de gevelwand, het altijd in ziekenhuizen aanwezige wit en het zwarte stalen rooster waarin de glasgevel hangt. Zo ontstaat aan de buitenkant van het gebouw een samenhang met de kleuren die voor het interieur worden gebruikt en combineert de architect nu drie tinten hout voor de gevelwand in plaats van één.

Het palet is toepasbaar in het hele ziekenhuis, van onderzoekskamer tot patiëntenafdeling, wastafel, douchegordijn en kantoorruimte aan toe. De architect en binnenhuisarchitect hoeven zich geen

Onderzoek

Het Martini Ziekenhuis werpt zich op als voorloper op het gebied van een 'healing environment' en wil door onderzoek die kennis graag met anderen delen.

Op drie momenten vraagt het ziekenhuis de patiënten en medewerkers hoe ze de ziekenhuisomgeving ervaren. Allereerst nog in het huidige ziekenhuis, "dat waarschijnlijk wordt betiteld als schoon, maar toch wel erg sober", voorspelt voorzitter Thiadens van de raad van bestuur. Hij is ervan overtuigd dat de combinatie van daglicht en kleurgebruik bijdragen aan een helende omgeving. Net als de dubbele glazen huidgevel ter reductie van geluid en de acht identieke gebouwdelen met maten van 60 bij 16 meter in plaats van de standaard ziekenhuismaten van 40 bij 25 meter. Hierdoor komt 30 procent meer daglicht binnen dan anders. Vlak na de opening van het nieuwe ziekenhuis in 2007 wordt opnieuw gevraagd naar de belevingswaarde van het gebouw en in 2009 nog een keer.

zorgen te maken of de kleuren wel bij elkaar passen.

De bepaling van de verhouding tussen de kleuren in het palet, die bestaat uit verschillen in helderheid, kleurtoon (rood, geel, groen, etcetera) en verzadiging (intensiteit), vereist een timmermansoog voor kleurverschillen. Daarvoor bestaat nog geen computerprogramma. "Daarom kun je bij een verffabrikant wel een afzonderlijke kleur opgeven, maar geen kleurverschil", legt Struycken uit. Hij is ongeveer drie weken met deze ingewikkelde puzzel bezig geweest.